

Enkätredovisning

OM LOKALT OCH REGIONALT BESLUTFATTANDE FÖR ATT STÄRKA
GENOMFÖRANDET AV BARNETS RÄTTIGHETER 2011, 2013, 2016

Innehåll

Inledning	3
Resultatredovisning	4
Fråga 1 och 2	4
Fråga 3	5
Fråga 4	6
Fråga 5	6
Fråga 6	7
Fråga 7	7
Fråga 8	8
Frågan 9	9
Fråga 10	10
Fråga 11	10
Öppen fråga	10
Slutdiskussion	12

Inledning

Under åren 2010 till 2013 hade SKL en överenskommelse med regeringen om att stärka genomförandet av barnets rättigheter i Sverige (Handslaget, 2010-2013). Som ett led i det arbetet skickades en enkät ut till SKL:s medlemmar i december 2011. I september 2013 skickades en uppföljande enkät ut till de 310 medlemmarna. Syftet med den första enkäten var att få veta vilka beslut som fattats rörande barnrättsarbetet i förhållande till FN:s konvention om barnets rättigheter. Syftet med den andra enkäten var att få kunskap om vilka förändringar som skett sedan 2011 och om medlemmarnas kännedom om SKL:s barnrättsarbete. Enkäten från 2013 innehöll därför några frågor om detta. Handslaget slutredovisades till regeringen 30 november 2013. Hösten 2016 var det återigen dags att följa upp besluten regionalt och lokalt rörande barnets rättigheter.

I den här rapporten redovisas resultaten av de tre enkätundersökningarna. Gotland redovisas som kommun, varför det är 20 landsting/regioner. Vid det första tillfället svarade 213 av 290 kommuner och samtliga landsting och regioner. Vid det andra tillfället svarade 237 kommuner och samtliga landsting och regioner. Vid det tredje tillfället svarade 204 kommuner och samtliga landsting och regioner.

Ambitionen med den här rapporten är att förmedla den beskrivning av läget i Sverige som våra medlemmar ger. För landstingen är siffrorna säkrare än för kommunerna eftersom samtliga landsting har svarat. Resultaten finns också redovisade för varje län i en ppt-presentation som finns tillgänglig på SKL:s webbplats.¹

Det huvudsakliga intresset från SKL var att få veta vilka kommuner, landsting och regioner som fattat beslut i fullmäktige eller styrelse om att arbeta enligt konventionen (fråga 1 och 2). Av kommunerna har några av dem som svarade ja på fråga ett eller två 2011, svarat nej 2013. Detta gällde även 2016. Det som inte är troligt är att beslut om att arbeta enligt konventionen har rivits upp. Den som svarade på enkäten kanske inte kände till vilka beslut som egentligen är fattade, 2011, 2013 eller vid båda tillfällena. Vid det tredje enkätillfället fanns svarsalternativet ”vet ej”, vilket inte fanns 2011 och 2013. Här öppnade sig alltså en ny möjlighet för den som inte visste säkert.

I Skåne och Värmland pågår regional samverkan i arbetet med barnets rättigheter. Barnrättsforum Skåne bildades 2011 och under 2017 pågår ett intensivt arbete med att skapa ett Barnrättsforum Värmland. När det gäller kommunerna undrar fortfarande några om barnets rättigheter är något de behöver ”hålla på med” eller inte. Det finns även kommuner som arbetat länge och ihärdigt, till exempel Karlskoga/Degerfors kommuner. Sedan finns det kommuner som Emmaboda som under 2017 börjat ett långsiktigt, strategiskt och systematiskt arbete med barnets rättigheter.

Under den tid enkäten var öppen blev det tydligt att det finns ett stort engagemang bland medlemmarna i den här frågan och flera medarbetare till och med ringde och berättade hur de gjorde och vilka andra beslut som fattats. Det gäller samtliga tillfällen.

---

¹ <https://skl.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstalldhet/barnetsrattigheter.106.html>

Resultatredovisning

Nedan presenteras resultaten för varje fråga utom för fråga ett och två som slagits ihop. Efter resultaten följer en slutdiskussion. Vi kan konstatera att det 2016 är en avsevärt lägre svarsfrekvens för kommunerna. Det påverkar möjligheten att dra några mer långtgående slutsatser av resultaten.

Fråga 1 och 2

1. Har kommunen, landstinget/regionen fattat beslut i fullmäktige utifrån konventionen om barnets rättigheter?

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
Ja	52%	95%	56%	95%	62%	85%
Nej	37%	5%	44%	5%	38%	15%
Vet ej	10%	0				
Totalt antal	204	20	237	20	213	20

2. Har kommunen, landstinget/regionen fattat beslut i styrelsen utifrån konventionen om barnets rättigheter?

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
Ja	45%	90%	51%	85%	59%	84%
Nej	29%	0	49%	15%	41%	16%
Vet ej	26%	10%				
Totalt antal	199	20	229	20	208	19

Kommentar:

På fråga 1 och 2 har samtliga landsting svarat ja på något alternativ. Det enda landsting som saknade beslut i fullmäktige eller styrelse 2011 fattade ett sådant beslut under 2013. För 2016 är siffrorna för landsting och regioner desamma.

När det gäller kommunerna får vi väga in flera bakgrundsfakta vid tolkning av siffrorna. Trots fler svarande 2013 är det färre som säger sig ha fattat beslut i fullmäktige eller styrelse. Vid en jämförelse med svaren från 2011 visar det sig att det finns kommuner som svarade ja 2011 och nej 2013. Det är intressant. Det finns även kommuner som 2011 svarade ja som 2013 skickade in obesvarade enkäter så där har vi inte underlag för att veta hur det ser ut idag.

För kommunerna kan vi konstatera att de som svarat ja har minskat 2016. Där-
emot är de kommuner som svarat nej färre än tidigare år. Det är tio procent av
kommunerna som svarat som inte känner till om det finns ett beslut eller inte i
fullmäktige och 26 procent som inte känner till om det finns ett beslut i styrel-
sen. Här måste tas i beaktande att svarsfrekvensen är avsevärt lägre än 2011 och
2013.

Fråga 3

Har kommunen, landstinget/regionen fattat beslut i fullmäktige om att arbeta
utifrån regeringens strategi från 2010 som handlar om att stärka barnets rättig-
heter?

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Regioner	Kommun	Landsting Regioner	Kommun	Landsting Regioner
Ja	20%	55%	21%	60%	13%	20%
Nej	57%	45%	79%	40%	87%	80%
Vet ej	23%	0 %				
Totalt antal	202	20	234	20	205	20

Kommentar:

I den här frågan ser vi den största ökningen mellan 2011 och 2013, främst hos
landstingen som ökat med 40 procentenheter. För 2016 kan vi konstatera att
resultaten minskat för både kommuner, landsting och regioner. Även kommu-
nerna har en liten ökning 2013, men andelen som svarat ja på frågan är relativt
låg och sjunker igen 2016. Ökningen 2013 skulle kunna förklaras av att både
SKL och Barnombudsmannen mellan 2011 och 2013 informerat brett om stra-
tegin och dess innehåll. Det skulle också kunna tolkas som att intresset, för att
visa i beslut att det pågår ett lokalt och regionalt barnrättsarbete, har ökat.

När det gäller beslut om regeringens strategi så visar svaren för 2013 att 12
landsting fattat beslut om att arbeta utifrån strategin och att 8 landsting inte har
fattat ett sådant beslut. För 2011 var motsvarande 4 ja och 16 nej. Här är skill-
naden tydlig mellan 2011 och 2013. För 2016 är det 23 procent av kommunerna
som anger att de inte vet om det finns ett sådant beslut.

Fråga 4

Har kommunen, landstinget/regionen fattat politiskt beslut om att barnkonsekvensanalyser ska göras? Annat än checklista.

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
Ja	21%	50%	22%	50%	22%	30%
Nej	65%	45%	78%	50%	78%	70%
Vet ej	15%	5%				
Totalt antal	200	20	235	20	210	20

Kommentar:

Allt fler aktörer fattar beslut om att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut som rör barn. Svenska Kyrkan (2012) och Riksidrottsförbundet (odaterad) är exempel på sådana aktörer. På landstings- och regionsidan är det en ökning med 20 procentenheter från 2011. På kommunsidan är det procentuellt sett ingen förändring, men i och med 25 fler svarande kommuner 2013 så är siffran mer stabil. Det går inte att säga något om huruvida barnkonsekvensanalyser verkligen görs, i vilken omfattning eller vad de innehåller, varken i kommun eller i landsting och region. För 2016 är det även för den här frågan lägre svarsfrekvens för kommunerna och det är en lägre procentandel som svarat ja.

Fråga 5

Har kommunen, landstinget/regionen avsatt en ansvarig funktion/person för att samordna arbetet med att genomföra konventionen?

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
Ja	28%	80%	26%	80%	23%	70%
Nej	66%	20%	74%	20%	77%	30%
Vet ej	6%	0%				
Totalt antal	202	20	237	20	209	20

Kommentar:

Av tabellen framgår att antalet personer har ökat mellan de två mätpunkterna 2011 och 2013. SKL har vid några tillfällen blivit kontaktade av medlemmar som nyligen har fått i uppdrag att arbeta med barnrättsfrågorna. Inte sällan blir den person som ansvarar för folkhälsofrågor även ansvarig för barnrättsarbetet.

I samtal med medlemmar framgår också att antalet personer/funktioner som får ett specifikt uppdrag att samordna arbetet med konventionen blir fler. I reda tal

innebär siffrorna ovan att cirka 48 kommuner hade 2011 en sådan funktion och 2013 cirka 60 kommuner, en liten ökning. För 2016 var siffran 53, alltså en minskning, se vilka kommuner längst bak i skriften. För landstingen och regionerna är motsvarande siffra 14 för 2011, 16 för 2013 och samma för 2016. Se bilaga 1.

Fråga 6

Har kommunen, landstinget/regionen avsatt, utöver ansvarig funktion/person, ekonomiska resurser för arbetet med att genomföra barnkonventionen?

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
Ja	16%	35%	11%	50%	13%	45%
Nej	76%	60%	89%	50%	87%	55%
Vet ej	8%	5%				
Totalt antal	202	20	237	20	210	20

Kommentar:

2013 är det hälften av alla landsting och regioner som avsatt medel för att genomföra barnrättsarbetet. Vad pengarna används till framgår inte men det är små skillnader mellan de tre enkäterna. Det är liten ökning för landstingen och regionerna och en minskning för kommunerna. För 2016 har procenttalet ökat för kommunerna från 11 till 16 procent. För landstingen och regionerna har siffran minskat från 50 procent 2013 till 35 procent 2016.

Fråga 7

Har kommunen, landstinget/regionen fattat beslut om att följa upp beslutade åtgärder som rör konventionsarbetet i verksamhetsberättelser eller motsvarande?

	2016		2013		2011	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
Ja	27%	58%	32%	75%	32%	55%
Nej	60%	37%	68%	25%	68%	45%
Vet ej	13%	5%				
Totalt	201	19	234	20	209	20

Kommentar:

För att en fråga ska tas på allvar i en organisation är det av central betydelse att det finns ett tydligt krav på åiterrapportering till den politiska nivån. Av resultaten kan vi utläsa att det skett en liten ökning bland landstingen och regionerna

mellan 2011 och 2013. 2016 har siffran sjunkit igen. Bland kommunerna är procenttalet det samma vid mättillfällena 2011 och 2013. För 2016 är siffran lägre igen.

Kännedom och kontakt

För att få veta om medlemmarna hört talas om eller kommit i kontakt med handslaget ställdes ett antal frågor om det 2013. Frågorna ställdes inte 2011 och därför finns inga jämförande resultat.

Fråga 8

Känner du till att SKL mellan 2011 och 2013 har haft en särskild satsning på arbetet med att stärka barnets rättigheter i Sverige?

	2013	
	Kommun	Landsting
Ja	72%	100%
Nej	28%	0%
Totalt antal	240	20

Kommentar:

I de här siffrorna finns information om hur många medlemmar som känner till SKL:s arbete med att stärka barnets rättigheter. Efter tre år är det alla landsting som uppfattar att de känner till arbetet och för kommunerna är det 72 procent.

Frågan 9

På vilket sätt har ni kommit i kontakt med SKL:s arbete med att stärka barnets rättigheter? Flera svarsalternativ kunde väljas.

	2016		2013	
	Kommun	Landsting Region	Kommun	Landsting Region
SKL:s nyhetsbrev Stärk barnets rättigheter	74%	95%	54%	89%
SKL:s webbsidor om barnets rättigheter	68%	100%	69%	84%
Konferens som arrangerats i samarbete med SKL			31%	79%
Utbildningar anordnade av SKL	26%	50%	26%	63%
Annat sätt	24%	80%	19%	47%
Totalt antal	184	20	167	19

Kommentar:

I den här frågan sökte vi svar på hur medlemmarna kommit i kontakt med SKL:s arbete. 167 kommuner och 19 landsting besvarade frågan 2013 och det var möjligt att välja fler alternativ. Det är främst webben och nyhetsbrevet Gör barn starkare som är bekant. När det gäller landstingen har även konferenser, men också SKL:s utbildningar, varit ett viktigt sätt att få kontakt med SKL:s arbete med barnets rättigheter. Konferenserna, som varit på sju orter har lockat många deltagare och utbildningarna har riktat sig till ett begränsat antal deltagare.

År 2016 är det nästan alla landsting som uppfattar att de känner till arbetet och för kommunerna är det 74 procent.

Vid en sammanställning av hur många medlemmar Handslaget nådde mellan 2011 och 2013 visade det sig att samtliga landsting/regioner och 146 kommuner på något sätt nåtts av SKL:s aktiviteter.

Fråga 10

Vad har kontakterna med ovanstående alternativ lett till?

	2013	
	Kommun	Landsting
Attitydförändringar	35 %	44 %
Förändrat beslutsfattande	16 %	28 %
Förändrat arbetssätt	25 %	44 %
Kunskapshöjande aktiviteter	66 %	78 %
Att handlingsplaner eller strategier har en utgångspunkt i barnkonventionen	31 %	33 %
Totalt antal	133	18

Den här frågan hade vi bara med 2013. 151 medlemmar har besvarat frågan och svaren är en beskrivning av vad den som besvarat enkäten har upplevt som en förändring. Att 66 procent av kommunerna och 78 procent av landstingen uppger att kontakten med SKL lett till kunskapshöjande aktiviteter är en bra början i ett rättighetsbaserat arbete. Vårt att kommentera är också att 44 procent av landstingen och 35 procent av kommunerna uppger att kontakten med Handslaget lett till attitydförändringar.

Det är svårt att förändra attityder, det vet alla, och kanske kan vi tolka detta som att det har börjat hända något i människors inställning till barnets mänskliga rättigheter. I den utvärdering av Handslaget som gjordes sommaren 2013 framkom att flera medlemmar tyckte det var bra att de fått ett gemensamt språk för att prata om barnets rättigheter. Det är möjligt att den typen av ökade kunskaper har bidragit till attitydförändringar.

Fråga 11

Önskar ni bli kontaktade av SKL för att få information om arbetet med barnets rättigheter?

2013 fyllde 26 medlemmar i att de vill bli kontaktade av SKL för att få information om arbetet med barnets rättigheter. De fick information i ett mail där de också uppmanades att återkomma om de ville ha en mer personlig kontakt.

2016 var motsvarande siffra ungefär den samma och samtliga kontaktades via mail eller telefon under december 2016.

Öppen fråga

Enkäten avslutades med en öppen fråga där respondenterna gavs möjlighet att skriva fritt. 2016 var det många som berättade om sina egna organisationer och vad som förändrats och vad som ytterligare skulle kunna hända. Här redovisas de synpunkter som var mer övergripande. Synpunkterna har redigerats språk-mässigt.

Efterlyser en mer tydlig strategi från statsmakterna och SKL för att kunna implementera barnkonventionen. Det är idag lätt för kommunerna att ignorera frågan.

Upplever att SKL - nätverket är helt ovärderligt när det gäller omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte och ökad kvalitet i barnrättsarbetet. Därför är det

angeläget att långsiktigt behålla och stärka den arenan. Vi har också funderingar över den nya Barnrättsutredningens förslag om hur kompetenshöjande insatser ska kopplas till de nya lagförslagen. I utredningen läggs för liten vikt vid det arbete SKL hittills gjort och hur det kan bli en fortsatt arena och medspelare för oss i kommun/landsting i kommande uppdrag till till exempel myndigheten Barnombudsmannen. Viktigt med fortsatt bevakning och dialog. Vi ser också att SKL har en viktig roll att fylla när det gäller att föra gemensamma samtal om barnrättsfrågor som vi brottas med i vår vardag och i vår organisation. Exempel på sådana frågor kan vara: barnrättsperspektiv på öppna journaler för barn, gemensamma utbildningsinsatser för förtroendevalda, asylsökande barns rättigheter. Sist, men inte minst, vill vi förmedla att det stöd som finns idag från SKL (tjänstefunktion att ringa och konsultera, nyhetsbrev, hemsidor med verktyg och goda exempel, sammanställningar/underlag, stöd för nätverk mm) upplevs som lättillgängligt och användbart. Vi önskar därför mer av denna vara och hoppas att SKL fortsatt satsar på arbetet och resurser inom området. Det är också angeläget att barnrättsfrågorna hålls levande inom alla avdelningar på SKL så att det tydligt framgår för oss i kommun/landsting att barnrättsfrågan berör många sakområden och kan göras levande inom de flesta stöd/utvecklingsfrågor. Annars riskerar arbetet att bli ett särintresse istället för ett arbete som stödjer oss att utveckla god och rättssäker verksamhet för våra medborgare och medarbetare.

Att som idag ha en sammanhållande länk från SKL avseende barnrättsarbetet i landet är oerhört viktigt. Nuvarande nationella nätverket region/landsting fungerar bra.

FN:s konvention om barnets rättigheter förväntas bli lag 2018. SKL är central för att på ett likvärdigt sätt nå ut till alla kommuner, landsting och regioner. Därmed blir SKL en viktig aktör i arbetet med att realisera lagens intentioner och verkan.

SKLs nätverksgrupp för Barns Rätt under E. Englundh är en mycket bra och givande nätverksgrupp. Något som vore bra för alla tycker jag är om det centralt producerades mer material/webbutbildningar och liknande gällande barns rätt så att inte alla måste uppfinna hjulet själv. Särskilt nu inför att BK ska bli lag skulle ett utbildningspaket/material komma väl till pass, men det kanske redan är på g?

Skulle vara tacksam om SKL anordnade utbildningar i olika steg med både teori och praktik så att både politiker och tjänstemän förstår samma sak och hamnar på samma utbildningsnivå med tanke på kommande lag.

Vi skulle vilja gå en kurs i barnkonventionen och hur kommunen kan arbeta med den, för att förbereda oss inför att den blir lag. Vi hittade inga sådana kurser i SKL:s kalendarium för närvarande.

Om man från SKLs sida vill att fokus och ansvar ska tydliggöras i att stärka barns rättigheter, barnkonventionen och så vidare behöver utbildningar anordnas så att kommunerna är med på tåget. Vi är inte det. På barnavårdsområdet finns mycket annat som ständigt ska göras och hålla koll på till exempel BBIC och förnyelsen av det.

Slutdiskussion

Det var en spännande tid att vänta på svaren på den andra uppföljande enkäten som gick ut till samtliga medlemmar i slutet av september 2013. Det var inte lika spännande 2016, men vi hade ändå hoppats på en bättre svarsfrekvens än vad som blev. Ett av målen för Handslaget var att alla kommuner, landsting och regioner skulle ha fattat ett beslut om att arbeta i enlighet med konventionen i fullmäktige eller styrelse. Även om vi förstod att det inte skulle hända blev vi förvånade över att resultatet, trots fler svar än 2011, låg på ungefär samma nivå som 2011. År 2016 var det än färre kommuner. Alla landsting och regioner hade fattat beslut även 2016. För landstingen och regionerna är siffrorna mer tillförlitliga mot bakgrund av enkäten från 2011 där det endast var ett landsting som saknade beslut. Det landstinget fattade beslut i fullmäktige under 2013 vilket innebär att samtliga landsting och regioner har beslut antingen på fullmäktige- eller styrelsenivå eller på båda. För kommunerna är siffrorna mer osäkra. Vissa kommuner som svarade ja 2011 svarade nej eller lämnade in en blank enkät 2013 och för 2016 var det liknande. Tänkbara förklaringar kan vara att den som svarade förra gången trodde att det fanns beslut, eller ville att det skulle finnas ett beslut. Det finns också en trötthet bland medlemmarna på att besvara enkäter, därför är det okänt hur många av dem som skickade in blanka enkäter som egentligen har ett beslut. Flera av dem som inte svarade 2013 svarade ja på fråga 1 eller 2 år 2011, samma förvirring var det 2016, då det även fanns ett nytt svarsalternativ: vet ej.

Regeringens strategi

När det rör frågan om regeringens strategi är det en tydlig ökning mellan de två första enkäterna och för 2016 har siffrorna sjunkit. Det var fler kommuner som besvarat frågan 2013 och färre 2016. Både SKL och Barnombudsmannen spred information om strategin (mellan 2011 och 2013) på konferenser, på webben, på utbildningar och i andra sammanhang. Strategin ligger nära konventionen i sin utformning och det är möjligt att det blir naturligt att ta in även den i beslut som rör konventionsarbetet i allmänhet. Det sjunkande resultatet för 2016 kan tolkas som att det är mycket viktigt att det finns tydliga påbud från nationell nivå. Om konventionen blir lag under 2018 är det möjligt att siffrorna i en kommande enkät förändras till det bättre igen.

Barnkonsekvensanalyser

Många kommuner och landsting använder förenklade modeller för barnkonsekvensanalyser (bka), så kallade checklistor. Här ville vi veta hur många som använde den utvidgade formen som förespråkas av FN-kommittén för barnets rättigheter. På landstingssidan är det några fler 2013 än 2011, bland kommunerna är det samma procentsiffra. 2016 har siffran gått ner i båda grupperna, oaktat färre svarande 2016. Bka som verktyg finns i många olika former och det går därför inte att uttala sig om en specifik modell.

Funktion med samordningsansvar

Ett bra sätt att följa det lokala barnättsarbetet är att utse en person med samordningsansvar för hela organisationen. Personen ska inte göra jobbet själv utan initiera olika aktiviteter och bevaka vad som sker med utgångspunkt i barnrättsarbetet. Det har skett en liten ökning både i kommuner och landsting. Även för

den här frågan gäller att det är färre svarande på kommunsidan 2016. Av frågor SKL får från medlemmarna förstår vi att det pågår diskussioner på flera platser i landet om att ha en person/funktion som samordnar barnrättsarbetet. Ofta kommer ett sådant initiativ som en följd av att beslut fattats i fullmäktige eller styrelse.

Avsatta medel

När det gäller att avsätta medel för barnrättsarbetet, förutom en särskild funktion, är det ingen egentlig skillnad mellan de två första mättillfällena. På kommunsidan är det en minskning vilket skulle kunna tolkas som att de som avsatt medel tidigare har skapat en funktion för att driva arbetet framåt. För 2016 går siffran ner för landstingen och upp för kommunerna. Det är inte känt vad avsatta medel används till.

Krav på återrapportering

Förutom ett beslut i fullmäktige eller styrelse är krav på återrapportering till den politiska nivån en förutsättning för att ett arbete verkligen ska få genomslag i en politiskt styrd organisation. Av resultaten framgår att det skett en liten förändring bland landstingen/regionerna, för kommunerna är siffran densamma. För 2016 går siffrorna ner i båda grupperna. Detta ger en indikation på att det finns en lång väg kvar att gå innan vi kan säkerställa ett rättighetsbaserat arbetet i offentlig verksamhet.

Kännedom om SKL:s arbete

Fråga 8, 9 och 10 rör medlemmarnas kännedom om SKL:s arbete i Handslaget, hur medlemmarna fått kännedom och vad det lett till. Inför Handslagets slutrapport till regeringen (SKL, 2013) gjordes en sammanställning av hur många medlemmar som på något sätt kommit i kontakt med arbetet. Det visade sig att samtliga landsting/regioner och 143 kommuner på något sätt nåtts av SKL:s aktiviteter. Av resultaten i enkäten framkommer att samtliga landsting och regioner och 72 procent av de svarande kommunerna säger sig känna till Handslagets arbete. Kännedomen härrör sig främst från kontakt med webben och sannolikt vägledningen Gör barn starkare och det nyhetsbrev som publiceras varannan månad (843 prenumeranter februari 2014, 1373 prenumeranter i juni 2017). Andra kontaktytor har varit de regionala konferenser och utbildningar som arrangerats i samverkan med medlemmarna. År 2017 har SKL barn och unga 1516 följare på Twitter.

Effekter

När vi tittar på hur medlemmarna menar att kontakterna med SKL:s arbete påverkat deras organisationer är det många som svarar kunskapshöjande aktiviteter, vilket är bra. Men det mest intressanta är att 44 procent av landstingen/regionerna och 38 procent av kommunerna uppger att kontakterna lett till attitydförändringar. Det är svårt att förändra attityder, det vet alla, och kanske kan vi tolka detta som att det har börjat hända något i människors inställning till barnets mänskliga rättigheter. I den utvärdering av Handslaget som gjordes sommaren 2013 (Markör Marknad och Kommunikation, 2013), framkom att flera medlemmar tyckte det var bra att de fått ett gemensamt språk för att prata om barnets rättigheter. Det är möjligt att den typen av ökade kunskaper har bidragit till attitydförändringar.

Slutord

Under 2017 lämnade regeringen en lagrådsremiss angående inkorporeringen av barnkonventionen. Lagrådet avstyrker regeringens förslag, men regeringen väljer ändå att gå vidare i sina strävanden att inkorporera konventionen i svensk lag. Det framgår tydligt i regeringsförklaringen som presenterades i september 2017. Tiden för inkorporering är satt till den 1 januari 2020, vilket innebär att vi får mer tid till förberedelser.

Stort tack riktar vi till Kenneth Åhlvik på SKL som hjälpt oss med statistik och viktiga synpunkter på redovisningen. Vi vill också tacka ReKo som hjälpt oss med formalia.

Avslutningsvis vill vi förmedla hopp till alla er som arbetar med barnets rättigheter i Sveriges kommuner, landsting och regioner: ”Håll i, håll ut och se tillbaka ibland”. (Citat från Ann-Cathrine Ingström i Vimmerby kommun). Det händer mer än vi tror och det är viktigt att vi kan se oss som dropparna som urholkar stenen, en sorts förändringsagenter.

Bilaga 1

Kommuner som angett att de har en ansvarig person/funktion som arbetar med barnrättsfrågan:

Arvidsjaur	Malmö	Säter
Botkyrka	Mjölby	Tidaholm
Degerfors	Munkedal	Tomelilla
Emmaboda	Nora	Trelleborg
Enköping	Norberg	Upplands Väsby
Eskilstuna	Norrköping	Upplands Bro
Habo	Nykvarn	Uppsala
Hudiksvall	Ovanåker	Vellinge
Höganäs	Partille	Vimmerby
Järfälla	Ronneby	Västerås
Jönköping	Sandviken	Ystad
Karlsborg	Sigtuna	Åstorp
Karlskoga	Simrishamn	Örebro
Knivsta	Sjöbo	Östersund
Kristianstad	Skellefteå	
Kristinehamn	Skurup	
Kungsbacka	Stockholm	
Laholm	Strängnäs	
Ludvika	Sundbyberg	
Lund	Svedala	

Landsting som angett att de inte har en ansvarig person/funktion som arbetar med barnrättsfrågan:

Region Halland	Region Örebro län
Region Östergötland	Landstinget i Västerbotten

Enkätredovisning

Om lokalt och regionalt beslutsfattande för att stärka genomförandet av barnets rättigheter 2011, 2013 och 2016

Föreliggande rapport är tänkt att användas som underlag för fortsatta diskussioner och aktiviteter om hur Sverige kan flytta fram positionerna när det gäller att tillämpa barnets rättigheter. Undersökningen gäller för år 2011, 2013 och 2016.

Upplysningar om innehållet:
Elizabeth Englund, elizabeth.englund@skl.se
Ulrika Forsberg, ulrika.forsberg@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2017
ISBN: 978-91-7585-484-7
Produktion: Lena Grönros, ReKo

Ladda ner på webbutik.skl.se. ISBN 978-91-7585-484-7